

Van Eerd': Veghelse ondernemerschap, kunst en cultuur

VEGHEL | Nergens in de regio is de ruimtelijke dynamiek zo groot als in Veghel. Veghelaren zijn immers landmakers. Gedreven door een florerende economie creëerden ze het huidige landschap dat een mengelmoes is van authentiek Meierijs beekdallandschap, ruilverkaveling en verstedelijking. Waar het oude Veghel verdwenen is, zou je verwachten dat haar verhalen ook verloren raakten. Toch dragen mensen in de hele regio via hun familienaam (on)bewust die oude verhalen met zich mee. In deze serie passeren typische, in Veghel gewortelde familienamen de revue.

Door: Rolf Vonk.

Een typisch verschijnsel in het historische landschap van de Meierij zijn bolle akkers. Bij een bolle akker ligt het bouwland in het midden van de akker hoger dan aan de randen. Die bolle vorm ontstond doordat de boeren eeuwenlang de mest in hun potstallen vermengden met plaggen en vervolgens op de akkers strooiden. Deze vorm van bemesting vond al plaats in de middeleeuwen en veel bolle akkers horen bij de oudste cultuurlandschappen in de Meierij. In Veghel herinneren veldnamen als Akert en Eerde, wat 'akker-' of 'bouwland' betekent, aan deze bolle akkers. Rondom Eerde zijn nog altijd bolle akkers te vinden die ooit bij oude boerderijen als de hoeve Heertveld en Grootdonk hoorden. De bewoners van een huis naast de hoeve Grootdonk noemden zich naar het Eerdse akkerlandschap. We kennen ze als de Veghelse familie Van Eerd, met haar schrijfvarianten Van Eert en Van Eerd. Ze stammen allemaal af van Dirck Jansse Willems van der Hagen die ook bekend staat als Dierck Jan Willems aen d'Eerde.

Rijke krukboerderij

Eerde lag in z'n geheel binnen de Veghelse gemeentsgrenzen, maar de meeste Eerdenaren waren in de 16e eeuw parochiaan van Sint-Oedenrode. Omdat de dorpslasten in Veghel lager waren dan in Sint-Oedenrode kocht een groot aantal Eerdenaren een stuk Veghelse grond, verplaatste hun woonhuis en werd zo parochiaan van Veghel. De familie Van Eerd behoort tot de eerste Eerdse gezinnen die hun woonhuis in 1583 van Rooise naar Veghelse grond verplaatsten. De familie ontwikkelde een sterke band met Veghel. Veel leden vervulden in de loop der eeuwen functies in het dorpsbestuur. Onder hen wethouder Frans van Eert, die in 1887 de opvallend rijke krukboerderij in de Hoogstraat liet bouwen waar later zijn kleindochters Dina en Miet woonden. Miet of 'Maria' van Eert, huwde met de Schijndelse kunstschilder Jan Heesters en uit hun nalatenschap is het museum Jan Heestershuis ontstaan. Frans' kleinzoon Johan van Eerd werd dé fotograaf van Veghel en omgeving en legde bijzondere gebeurtenissen zoals de luchtlandingen van Market Garden vast.

Godefridus van Eerd

De bekendste Veghelse telgen zijn echter de Van Eerd's van Jumbo Supermarkten, nakomelingen van molenaar Godefridus van Eerd uit Zijtaart wiens dochter Petronella van Eerd ook nog eens de moeder was van Brabants beroemdste fotograaf, Martien Coppens. De familie Van Eerd wordt dus al generaties gekenmerkt door ondernemerschap, kunst en cultuur. Aan hun grote culturele nalatenschap voor Veghel en omgeving is met het herstel van de arcaturen van de Sint-Lambertuskerk onlangs opnieuw een unieke bijdrage toegevoegd.

Lidmaatschap of meer weten over de geschiedenis van Veghel en haar kerkdorpen? Kijk op www.vehchele.nl.

Een schenking van de familie Van Eerd maakte in 2021 het herstel van de in 1964 verdwenen arcaturen van de Sint-Lambertuskerk mogelijk.